

Cumhuriyet Döneminde Türk Sporunda Alman Etkisi ve Türk Spor Kurumu Dergisi

German Influence on Turkish Sports in The Republican Period and The Journal of the Turkish Sports Foundation

Mehmet Akif BAL**

 0000-0002-2368-8640

Ayşegül ŞENTÜRK†*

 0000-0002-1072-0592

MAKALE BİLGİSİ

Başvuru: 16. 12. 2022
Düzeltilme Talebi: 13. 02. 2023
Son Düzeltilme: 06. 03. 2023
Kabul: 24. 03. 2023
Online Yayın: 15. 04. 2023

Anahtar Kelimeler:

Spor Sosyoloji
Türk Spor Tarihi
Cumhuriyetin İlk Yıllarında Spor
Türk Sporunda Alman Etkisi
Türk Spor Kurumu Dergisi

ÖZ

Bu çalışmada Cumhuriyet Dönemi Türk sporunda Alman etkisinin incelenmesi ve Türk Spor Kurumunun Faaliyetlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel çalışma modelleri arasında yer alan doküman analizinden yararlanılmıştır. Bu kapsamda veri toplama sürecinde 1936-1938 yıllarında Türk Spor Kurumu tarafından yayımlanan Türk Spor Kurumu Dergisi incelenmiştir. Ayrıca söz konusu dönemde sporun geliştirilmesi için Türkiye'ye davet edilen Carl Diem'in raporunda yer alan tavsiyeler değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonunda Carl Diem'in sporun yönetimi, sporun yaygınlaştırılması ve sporun gelişimine ivme kazandırılması konularında tavsiyelerde bulunduğu tespit edilmiştir. Bu dönem yayınlanan dergilerde sporun amaçlarına, sporun faydasına, spor tarihine, spor pedagojisine, spor kulüplerinin ve derneklerinin faaliyetlerine, bireysel ve takım sporlarının faaliyetleri ile Spor Birliği Teşkilatına yönelik konulara değinildiği görülmüştür. Sporun yaygınlaştırılması için kadınların spora katılımlarını arttırmaya yönelik çalışmalar yapıldığı, bunun yanında çocuklar ve köylüler ile ordunun spora yönelmesine ilişkin bilgilere değinildiği tespit edilmiştir. Ayrıca bu dönemde sporun geliştirilmesi için yasal düzenlemelere gidildiği de görülmektedir.

ARTICLE INFO

Submitted: 16. 12. 2022
Revision Requested: 13. 02. 2023
Final Revision Received: 06. 03. 2023
Accepted: 24. 03. 2023
Published Online: 15. 04. 2023

Keywords:

Sports Sociology
Turkish sports history
Sports in the Early Years of Turkish Republic
German Influence in Turkish sports
The Journals of Turkish Sports Organization

ABSTRACT

This study aims to examine the German influence on Turkish sports in the Republic Period and evaluate the Activities of the Turkish Sports Foundation. In the research, document analysis, which is among the qualitative study models, was used. Within this scope, the Journals of the Turkish Sports Foundation, which the Turkish Sports Association published in 1936-1938, were examined in the data collection process. In addition, the recommendations in the report of Carl Diem, who was invited to Turkey to develop sports in the period mentioned above, were evaluated. At the end of the research, it was determined that Carl Diem made recommendations on managing sports, disseminating sports, and accelerating sports development. It has been observed that the aims of sports, the benefits of sports, the history of sports, sports pedagogy, the activities of clubs and associations, the actions of individual and team sports, and the Sports Union Organization were mentioned in the journals published in this period. It has been determined that studies have been carried out to increase the participation of women in sports to popularize sports, as well as information about children and villagers and the army's orientation to sports. In addition, according to the results obtained, it was concluded that legal regulations were made to develop sports in the Republican period.

*1Yazar İletişim/ Corresponding Author: Mehmet Akif Bal (Öğr. Gör.), Süleyman Demirel Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Isparta, Türkiye ✉ mehmetbal@sdu.edu.tr

*2 Ayşegül Şentürk (Doç. Dr.), Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Isparta, Türkiye ✉ aysegulsenturk@sdu.edu.tr

Kaynak Gösterimi/Citing This Article: Bal, M. A. ve Şentürk, A. (2023). Cumhuriyet döneminde Türk sporunda Alman etkisi ve Türk Spor Kurumu Dergisi. *Sosyolojik Bağlam Dergisi*, 4(1), 51-66. doi:10.52108/2757-5942.4.1.4

1 Giriş

Spor yapmanın insan yaşamında önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Literatürde yer alan çalışmalar incelendiği zaman spora katılımın fiziksel sağlığı koruduğu ve geliştirdiği (Rodriguez vd. 2005: 611; Manna, 2014: 48; Brown vd. 2017: 150), psikolojik sağlığın gelişimine katkı sağladığı (Hiremath, 2019: 14; Peluso ve de Andrade, 2005: 61; Morgan vd. 2013: 64), bunun yanında sosyal gelişimi desteklediği belirtilmektedir (Küçük ve Koç, 2004: 1; Yıldız ve Çetin, 2018: 54; Küçükbaş-Duman, 2020: 169). Bu durum tarihin her döneminde spora önem verilmesine zemin hazırlamıştır. Günümüzde de insanların yaygın olarak katıldıkları bedensel etkinlikler arasında yer alan spor faaliyetlerinin geliştirilmesi için öncelikli olarak spor tarihinde meydana gelen değişimlerin incelenmesi önem arz etmektedir. Literatürde yer alan çalışmalarda da ülkelerin spor tarihine sıklıkla değinildiği göze çarpmaktadır (Day ve Vamplew, 2015: 1715; Huggins, 2008: 311).

Türk spor tarihine ilişkin bilgiler değerlendirildiği zaman, sporun gerek Osmanlı döneminde gerekse Cumhuriyet kurulduktan sonra devlet denetimi ve gözetimine tabi tutulduğu görülmektedir. Spor, Osmanlı Devleti'nde Tanzimat'ın ilan edilmesiyle modernleşme eylemlerinden etkilenen bir alan haline gelmiş, Batılı anlamda beden terbiyesi ilk defa Osmanlı'da askeri okullarda uygulanmıştır. 1860'lı yıllarda beden eğitimi dersleri eğitim programlarına eklenmiş, 1869 yılında Maarif-i Umumiye Kararnamesiyle tüm rüştiyelerde beden eğitimi dersi mecburi hale getirilmiştir (Yarar, 2014: 301). 1870'lerde ise okullarda jimnastik dersleri müfredata girmiş, II. Meşrutiyet'in ilanının getirdiği özgürlük ortamı sayesinde 1900'lerin başlarında spor kulüplerinin artmaya başladığı görülmektedir (Kahraman, 1995: 641). Sporun profesyonel bir şekilde uygulanması ve teşkilatlanmasının ise ancak Cumhuriyetin ilk yıllarında gerçekleştiği düşünülmektedir.

Türk spor tarihini üç döneme ayıran teşkilatlanma sürecinde ilk olarak 1922 yılında Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (TİCİ) devlet denetimine tabii olarak kurulmuş ve uluslararası düzeyde spor organizasyonları yapan bir kuruluş olarak faaliyetlerine başlamıştır. Türk Spor Kurumu ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün de takip eden zamanlarda kurulan bir teşkilat olduğu bilinmektedir. Türk Spor Kurumu, siyasi bir etkiyle tek partili dönemin izlerini taşıırken, sonrasında kurulan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'nün ise tamamen devlet kontrolünde faaliyetlerini devam ettirdiği bilinmektedir. Spor teşkilatlarının ilklerinden olan Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı ise ilk başlarda kabul görse de sonradan yetersiz kaldığı düşüncesi ile dönemin iktidar partisi Cumhuriyet Halk Partisi tarafından sorgulanmıştır. İktidar partisi, 1931 yılından itibaren spor ile daha yakından ilgilenmiş ve sporu çağdaş ülkeler seviyesinde tekrardan düzenleme çalışmalarına başlamıştır. Bunun için birçok ülke örnek alınmış, yurt dışından uzmanlar davet edilmiş ve raporlar hazırlanmıştır. Resmi yollardan ülkeye ilk davet edilen uzman ise Alman Carl Diem olmuştur. Carl Diem, Türkiye'de yaptığı araştırma ve gözlemleri sonucunda bir rapor hazırlamıştır. Bu raporda Diem'e ait öneri ve eleştiriler Türk sporunun gelişimi ve yönlendirilmesinde etkili olmuştur. Bu çalışmada, söz konusu dönemde Türk sporunda Alman etkisinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

2 Türk Spor Kurumu Dönemi

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı'nın Türk sporunu örgütleyemediği düşüncesiyle tasfiye edilmesinden sonra yeni spor politikası, herkes için spor anlayışı çerçevesinde oluşmuştur (Çağlar, 1936: 3). Devletçi yaklaşım ile Cumhuriyet Halk Partisi liderliğinde kurulan Türk Spor Kurumu, bu politikanın uygulanmasında öncü olmuştur. Türk Spor Kurumunun amacı, yönetmeliğinde; Kurum, Türkiye'de sporun milli ve fenni (ulusal ve bilimsel) esaslara göre yayılmasına ve yükselmesine çalışır, Türk sporculuğunu yurt içinde ve dışında temsil eder. Temiz ahlaklı, yüksek karakterli, sağlam bünyeli, kendisine ve ulusuna inancı tam, Türk devrimini, cumhuriyeti ve vatanını korumayı en üst amaç bilen ve bu uğurda bütün varlığını vermeye hazır olan bir spor gençliği yetiştirmeyi amaç edinen şekilde yer almaktadır.

Tüzel kişiliğe sahip Türk Spor Kurumunun en önemli işlevi üç temel konu üzerinde şekillenmiştir ve aynı zamanda ana faaliyet konularını da oluşturmuştur. Bunlar:

- i. Beden eğitimi ve sporu sevdirmek ve örgütleyip tüm ülkeye yaymak,
- ii. Türkiye'nin spor birliğini sağlamak, planlamak ve disiplin altında tutmak,

iii. Türk ordusunu meydana getiren gençleri, güçlü, cesur ve çevik vatandaşlar olarak yetiştirmek (Fişek, 1985: 120).

Türk Spor Kurumunun yönetmeliğindeki görev tanımı ise aşağıdaki gibidir;

- i. Yurtta sporun milli amaçlara, sıhhi şartlara ve teknik icaplara uygun yükselmesine ve yayılmasına çalışmak,
- ii. Spor bölgelerini, kulüplerini, yuvalarını ve tesislerini kurmak ve kurdurmak,
- iii. Spor neşriyatını teşvik etmek ve yaygınlaştırmak,
- iv. Türk sporcularının milli sınırlar içinde ve dışında temaslarını tanzim ve kontrol etmek,
- v. Uluslararası spor kurumlarıyla irtibat halinde bulunmak (BCA, 490.01.1108.45.1)

Ankara merkezli Türk Spor Kurumu, Cumhuriyet Halk Partisi'ne bağlı yarı resmi bir kuruluş olarak faaliyetlerini sürdürmüş ve kurum devletçilik anlayışının bir uzantısı olarak görülmüştür. Bununla beraber, kuruluş aşamasında hiçbir bakanlığa bağlı olmayan kurum, seçimle işbaşına gelen kurulları ve gelirlerini harcama yetkisine sahip olması nedeniyle özerk bir teşkilattir (Doğu, 2013: 11).

Türk Spor Kurumu ile birlikte Türkiye'de sporda devlet otoritesi kurumsallaşmıştır. Bu süreçte Almanya örnek alınmış, oradan spora katkı yapabilecek uzmanlar davet edilmiştir. Bu uzmanlardan Carl Diem'in yazdığı rapor ve tavsiyeler doğrultusunda Türk spor politikalarının temeli atılmıştır (Tokatlıoğlu, 2016: 409).

Türk Spor Kurumu Dönemi'ndeki olumsuzluklar, spor sahalarında meydana gelen siyasal olaylar, şahsi hesaplaşmalar ve liyakatsiz atamalar sonucu Türk Spor Kurumunun partiyle olan bağı kopmuştur. Bu sebeple kurum feshedilmiş ve 1938 yılında 3530 sayılı kanununla Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü kurulmuştur (Sümer, 1990: 199).

3 Türk Sporunda Alman Etkisi

Cumhuriyetin ilanıyla, spor alanında, modern anlamda Batılı ülkelerin yakından takip edilerek gelişme kaydedildiği bir dönem başlamıştır. Spor alanında ileri seviyede olan Amerika ve Almanya, beden terbiyesi hususunda da dönemin öne çıkan ülkelerdendir. Almanya'da beden terbiyesi 1778-1852 senelerinde yaşamı sürdüren Frederick Jahn'ın eseridir. Eski Alman beden terbiye sistemi Alman halkını yekpare düşünebilen, hissedebilen ve harekete geçebilen insanlar olarak yetiştirmeyi amaçlamıştır. Bundan dolayı Alman beden terbiyesinde esas amaç; vücudu kuvvetli, disiplinli ve itaatkâr fertler yetiştirmektir. Eski beden terbiyesinin bu gayesi, yeni beden terbiyesi ile yerini daha çok halkın arzu ve ihtiyaçlarına uygun bir spor anlayışı benimsenmesine bırakmıştır (Nüzhet, 1939: 127).

Almanya'nın eski dönemlerine göre beden terbiyesi açısından yaşadığı değişiklik halk tarafından benimsenmiş, sporların en hafifi olan yaya gezilerinden futbola, atletizm, boks, eskrim, basketbol, yelken, voleybol, kürek gibi spor dallarına kadar etkisini hissettirmiştir. Golf ve tenis gibi spor branşları da Almanya'nın yeni döneminde oldukça ilgi görmüş, yüzme okullarda zorunlu ders haline gelmiştir. Dönemin Alman beden terbiyecileri Bode ve Mensendieck jimnastik ve beden hareketlerinin Almanya'da yaygınlaşmasını sağlamıştır. Bunun yanı sıra Almanya'nın bu yeni döneminde tüm hareket ve idmanların açık havada yapılması esas alınmıştır. 1914'lü yılların Almanya'sında spor kulüplerinin üyeleri bir milyonu zor bulurken, 15-20 yıllık süreçte on altı milyona ulaştığı görülmüştür. Kilise, siyasi parti, okul gibi tüm müesseseler, sporu himaye ve teşvik etmiştir. Bir Alman'ın kendi ülkesi dışında şampiyonluk kazanması, milli bir olay olarak algılanmıştır (Nüzhet, 1939: 350).

Osmanlı'da beden ve spor eğitimi ilk kez Tanzimat sonrasında Mekteb-i Harbiye'de yüzme, jimnastik, eskrim derslerinin yer almasıyla başlamıştır (Özçakır, 2015: 18). Mekteb-i Harbiye'nin ardından Fransız eğitim öğretim sisteminden etkilenilerek açılan Mekteb-i Sultani (Galatasaray Lisesi) ile de sivil alanda beden eğitimi başlamıştır. Ali Faik Bey (Faik Üstünidman) Mekteb-i Sultani'de Fransız ve İtalyan hocalardan jimnastik dersleri alıp mezun olduktan sonra Berlin Jimnastik Öğretmen Okulu'nda eğitim görmüştür (Kahraman, 1995: 627). Ali Faik Bey'in Berlin

Jimnastik Öğretmen Okulu'ndan mezun olup Mekteb-i Sultani'de öğretmen olarak çalışmaya başlaması Alman etkisini gösteren ilk örneklerdendir.

Programında jimnastik dersi yer alan askeri ve sivil okullarda II. Meşrutiyet Dönemi öncesinde Türk öğretmenlerin olmaması, yabancı öğretmenlerin bu derslerde görev üstlenerek öğrencilere Alman jimnastiğinin Fransız tarzıyla öğretilmesine neden olmuştur. Öğrencilerin Jahn-Amoros tarzındaki[‡] materyallerle hareketler gerçekleştirirken zorlanması bu derslere ilişkin ilgi ve katılımların azalmasına sebep olduğu söylenmektedir (Özçakır, 2015: 23).

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin, beden eğitimi ve spor alanında Osmanlı Devleti'nden kalan mirası, uyguladığı spor politikaları ile yaşatmaya çalıştığı görülmektedir. Millî Mücadele Döneminde ve Cumhuriyetin ilk yıllarında spor sosyal hayata dâhil edilmiş, kulüpler vasıtasıyla ve okullarda işlenen derslerle yaygınlaştırılmaya başlanmıştır. Tek partili dönemde Cumhuriyet Halk Partisi'nin spora verdiği değer, siyasi prensipler ve uluslararası kapsamda şekillenmektedir. Spor ve gençlik odaklı bakış açısı, Atatürk'ün de destekleriyle spor politikaları içerisinde temel dayanak noktası olmuştur. Bu amaçla kurulan beden eğitimi ve spor alanındaki kurumlar da faaliyetlerini bu yönde şekillendirmiştir. Türk Spor Kurumu, TİCİ'den devraldığı sorumlulukları kendi belirlediği politikalarla, tek parti iktidarının da gücüne dayanarak yerine getirmeye çalışmıştır. Böylece Cumhuriyet Döneminde sporu, çağdaş ülkelerdeki gibi yeniden organize etme ve geliştirme çabası başlamıştır. Pek çok ülkedeki gelişmeler yakından takip edilmiş, kapsamlı raporlar hazırlanmış ve yurt dışından uzmanlar istihdam edilmiştir. Davet edilen uzmanlardan biri de Alman Carl Diem olmuştur. Türk sporunda ve spor yapılanmasında en çok etkiyi bırakan Carl Diem olmakla beraber, onun dışında Türk sporuna etkisi olan başka Alman uzmanlar da bulunmaktadır. Bu uzmanların etkisiyle sporda Alman etkisinin yaşandığı bir sürece girilmiştir.

4 Alman Uzmanların Katkıları

Colmar von der Goltz: 19. Yüzyılın başlarından itibaren çok sayıda Alman uzman Osmanlı Devleti tarafından modern ordunun düzenlenmesi amacıyla davet edilmiştir. Bu davet neticesinde Von Der Goltz 1883 yılında gelerek 1895 yılına kadar 12 sene Osmanlı ordusunda görev almıştır (Akcan, 2018: 13). Von Der Goltz, bu süre boyunca orduda çeşitli görevler almıştır. Bu görevlerin en önemlileri askeri okullar müfettişliği ve Genel Kurmay 2. Başkanlığıdır (Altıparmak, 1983: 53).

1884 yılında Colmar von der Goltz bilinen adıyla Goltz Paşa Osmanlı Mekatub-ı Umumiye Müfettişliği'ne (Askeri Okullar Müfettişliği) atanmıştır. Goltz derslerin askerileştirilmesi ve mektebin Alman modeli çerçevesinde yeniden örgütlenmesini gündeme getirmiştir. Goltz Paşa gelene kadar Fransız ders programı uygulanan Harbiye Mektebi, Goltz göreve geldikten sonra Berlin Harp Okulunda uygulanan sistemi uygulamaya almıştır. Askeri mekteplerde yabancı dil olarak Almanca öğrenimi yaygınlaştırılmış, Fransızca zorunlu ders olmaktan çıkartılmış seçmeli ders olarak müfredata eklenmiştir (Moreau, 2010: 105). Von der Goltz, Fransız kitaplarının mekteplerde okutulmasının bırakılması amacıyla Harbiye Mektebi'nde ders kitabı olarak öğretilmek üzere 4000 sayfadan fazla Türkçe ders kitabı ve broşür yayımlanmıştır. Bu gelişme ve değişimlerin askeri okullarda eğitim gören genç subay ve subay adaylarında Alman hayranlığı oluşmasına yol açtığı düşünülmektedir (Ortaylı, 2006: 38).

Von Der Goltz Paşa'nın hizmet ettiği 1883-1895 yılları arasında temel görevi, Osmanlı ordusunun Alman modeline göre yeniden örgütlenmesidir. Bunun yanı sıra Goltz Paşa; genç subaylara, Osmanlı padişah ve yöneticilerine Alman hayranlığını benimsetmeye çalışmıştır (Güler, 2007: 136). 1890 yılı itibarıyla Goltz'un öğrencisi olarak yetişmiş nesiller, XX. yüzyılda, Osmanlı'nın kaderi üzerinde önemli rol oynamış, devlet projeleri Almanya'nın militer ulus-devlet anlayışını örnek alarak inşa edilmiştir (Aydın, 2009: 947).

Kurt Dainas: Gazi Terbiye Enstitüsü'nde Beden Terbiyesi Şubesi açılarak beden eğitimi alanında uzmanlar tarafından uzun zamandır açılması düşünülen okul, enstitüde bir bölüm olarak faaliyete

[‡] Jahn-Amoros Jimnastiği, Friedrich Ludwig John ve Albay Don Francesco Amoros'un etkileşiminden doğmuş bir spordur. Jahn, Turner Akımı'nın kurucusu ve beden eğitimi ile savaşıklık arasında sebep sonuç ilişkisi kuran ilk kişidir. Amoros, Paris'te kurduğu özel jimnastik okulunda beden eğitimi faaliyetlerini askerlik eğitimi ile bütünleştirmiş, Jahn'ın etkisinde kalarak askeri jimnastiklere önem vermiştir.

geçmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından o esnada Berlin Beden Eğitimi Enstitüsü'nde görevli uzman beden eğitimi Kurt Dainas 1933'te Gazi Terbiye Enstitüsü Beden Terbiyesi Şubesinde görevlendirilmiştir (Günay, 2012: 85). Bu görevlendirme ile beden eğitimi ve sporda Alman modeli daha etkin uygulanmaya başlanmıştır.

Okulda atletizm eğitimlerini veren Kurt Dainas, aynı zamanda ilk kayak kursu eğitmenlerinden biridir. Dainas, Gazi Terbiye Enstitüsü jimnastik bölümünden otuz öğrenciyi 1936 Olimpiyat Oyunları'na götürmüştür. Tamamı erkek öğrencilerden oluşan bu grup ilk defa olimpiyat oyunlarında izleyici olarak yer almıştır (Yarar vd. 2009: 18). Dainas ayrıca yaptığı çalışmalarla Alman jimnastik terminolojisinin de Türkiye'de yer almasında etkili olmuştur (Özer, 1969: 11).

Herbert Riedel: Ankara'da Leipzig'li Ordinaryüs Prof. Dr. Falke tarafından Yüksek Ziraat Mektebi kurulmuştur. 1942 yılına kadar eğitmenleri tamamen Alman ve okulun dili Almancadır (Schäfer Borrmann, 1998: 133). Yüksek Ziraat Mektebi Beden Terbiyesi Enstitüsü bünyesindeki eğitimciler Altrock ve Herbert Riedel'in çalışmalarıyla Ankara'nın kuzeyinde spor tesisleri inşa edilmiştir. Tesiste, spor sahası ve enstitü odalarının yanı sıra; atletizm pisti, futbol, voleybol, hentbol, hokey, rugby, basketbol sahası ve tenis sahası bulunmaktadır (Riedel, 1942: 36).

Mektepte spor derslerinin pek çoğu Herbert Riedel tarafından verilse de okulda başka Alman öğretmenler de görev yapmıştır. Ziraat Mektebi'nde kayak, buz hokeyi, tenis gibiyaygın olmayan spor dallarının tanıtımı noktasında da önemli bir işlevi olmuştur (Baba, 1940: 5). Riedel'in öğrencilerine kış aylarında Ankara Elmadağ'ında kayak uygulamasını gerçekleştirmesi ve zamanla öğrencilerin bu spora ilgi göstermesi kısa sürede öğrenciler arasında kayakta kabiliyetli sporcuların yetişmesini sağlamıştır. Ülkemizin ilk gayri resmi kayak şampiyonası, Ekrem Rüştü Akömer ve Herbert Riedel tarafından Bursa'da 1935 yılı Mart ayında gerçekleştirilmiştir. Riedel'in Türk kayakçıları yetiştirme hususunda ortaya koyduğu başarı, 1936 yılında gerçekleştirilen Garmisch-Partenkirchen Kış Oyunları'na ilk defa katılım sağlanmasını sağlamıştır (Schäfer Borrmann, 1998: 133). Ekrem Rüştü Akömer başkanlığında katılım sağlanan Kış Oyunlarında yarışan sporcuların bazıları Riedel denetiminde Uludağ'da, bir bölümü Garmisch-Partenkirchen'de yarışmaya hazırlanmıştır. Ekrem Rüştü Akömer'in başkanlığındaki on kişilik Türk grup, oyunlarda başarı göstermese de, Türk bayrağı ilk kez Beyaz Olimpiyat'larda dalgalanmıştır (Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, t.y.).

Carl Diem: Alman spor faaliyetlerinin odak noktasında yer alan isimlerden biri olan Carl Diem (1882-1962), Türk sporu adına önemli bir isimdir. Carl Diem, XIX. yüzyılın önemli bir spor bürokratu olarak Almanya'da görev yapmıştır. Berlin Oyunları'nın planlamacısı ve baş organizatörü olan Carl Diem, Olimpiyat organizasyonuna hizmet etmiş ve çeşitli ülkelere danışmanlık yapmıştır.

1882'de Almanya'nın Würzburg kentinde doğan Carl Diem, 1887 yılında babasının işi sebebiyle Berlin'e taşınmış, çocukluk ve gençlik yıllarını maddi sıkıntılar içerisinde geçirmiştir. Diem'in okul hayatında müzik, resim ve jimnastik derslerinde başarı sağladığı ifade edilmektedir. Ailesinin ekonomik durumu sebebiyle okulunu terk etmek zorunda kalan Diem'in, orduda bir yıl görev aldığı bilinmektedir. Sonrasında Berlin'de bir kumaş fabrikasında çalışmış olup, sporla ilgilenmek için fabrikadan da ayrılmış, bu tarihten itibaren de spor alanındaki kariyer süreci başlamıştır (Akcan ve Geçikli, 2016: 9).

1899 yılında Marcommania Berlin Spor Kulübü'nün kuruculuğunu üstlenen Diem, 1903 yılında Alman Atletizm Spor İdaresi sekreterliği görevine getirilmiş ve 1906 yılında Atina Olimpiyat Oyunlarında gazeteci ve takım koçu olarak görev almıştır. 1908-1913 yılları arasında Alman Atletizm Spor Otoritesi başkanı olarak çalışmalarını sürdürmüştür. 1912 Stockholm Olimpiyatları sırasında sporcu ve gazetecilerin delegasyon başkanı olmuştur. 1913 ve 1916 yıllarında Berlin Olimpiyat Oyunları sekreteri olarak görev yapmıştır. 1916 yılında spor yasası taslağının hazırlanması çalışmalarına katılmış, 1917-1933 yılları arasında Alman Reich Beden Eğitimi Komitesi Genel Sekreterliğini yürütmüştür. Prag, Çin, Amsterdam, Japonya, Birleşik Krallık ve Türkiye'de çeşitli kongre ve gezilerde yer almış, danışmanlık yapmış, ve sporla ilgili faaliyetlerde yer almıştır (Tunçkol ve Şahin, 2010: 913).

Carl Diem, Alman spor hareketinin gelişmesinin kararlı bir tutkunu olmasının yanı sıra Alman olimpiyat tarihinin en dikkat çeken isimlerinden biridir. Carl Diem, önemli bir Alman spor adamı,

araştırmacısı ve organizatörüdür. 50'den fazla kitap yazıp 3000'den fazla yayın yaptığı bilinmektedir (Mandell, 1974: 10).

1930-1945 yıllarında Berlin Uluslararası Olimpiyat Enstitüsü müdürlüğünü üstlenmiştir. 1933 yılında Hükümetin daveti üzerine Türkiye'ye gelerek gençlik ve spor konusunda danışmanlık yapmış, 1939 yılında Alman Binicilik organizatörü olmuş ve 1960 yılında Güney Afrika'ya spor danışmanlığı hizmeti vermiştir (Tunçkol ve Şahin, 2010: 913).

4.1 Carl Diem'in Raporu

Carl Diem, kapsamlı bir gençlik organizasyonu yapması ve beden terbiyesi konulu proje hazırlaması için resmi olarak Türkiye'ye davet edilmiş 1933 yılı Eylül ve Ekim aylarında Türkiye'nin doğusu ve kuzeyindeki iller arasında uzun bir geziye çıkmış ve Ankara'ya dönerek detaylı bir rapor hazırlamıştır. Diem'in beden eğitimi ve spor üzerine hazırladığı bu rapor 50 sayfadan oluşmaktadır ve 17 ana başlık içermektedir (Akcan ve Geçikli, 2016: 14).

Carl Diem'in hazırladığı rapor, genel hatlarıyla teşkilatlanma ve uygulama önerilerinden oluşmuştur. Türkiye'de beden eğitimi ve sporun nasıl uygulanacağı, spor kulüb ve kurumlarının teşkilatlanması konusunda önerilere yer vermiştir.

Raporda uygulamaya dönük öneriler ilk aşamada okul öncesine yönelik olmuştur. Bu öneri, 3-6 yaş arası çocuklara ve annelerine, belediyelerin sorumluluğunda haftada bir saat beden eğitimi ve egzersizlerin yaptırılması şeklindedir. Çocuklara yönelik önerilen beden eğitimi, koşu, sıçrama, atış, dengede kalma, doğal egzersizler, itme, çekme, tırmanma ve taşıma gibi oyunlardan oluşmuştur. Okullarda verilecek eğitimler ise 6-19 yaş gruplarını kapsamıştır. Diem, bu eğitimlerde İsveç, Alman ve Amerikan beden eğitimi sisteminin birleştirilerek modern bir pratiğin uygulanmasını, beden eğitimi derslerinin okullarda diğer derslerle eşit sürelerde işlenmesi gerektiğini önermiştir (Akcan ve Geçikli, 2016: 10).

Carl Diem, raporunda Gençlik Birliği, Spor Kulüpleri ve Spor Kültür Dernekleri'nin kurulması önerisinde bulunmuştur. Türk gençliğinin, Gazi Gençlik Birliği ismi altında teşkilatlanmasını, bu birliğe 10-18 yaşındaki kız ve erkek öğrencilerin dâhil edilmesini teklif etmiştir. Birlikler kurulduktan sonra halkevlerine devredileceğini, cinsiyete has üniformalarının olması gerektiğini, üyeliğin ücretsiz olacağını ifade etmiştir (Akcan ve Geçikli, 2016: 10).

Carl Diem, sporu toplumsal tabanda yaygınlaştırmak amacıyla, kulüpleşmeyi önermiştir. Gönüllülük esasının olduğu bu kulüplerde ağırlık kaldırma, top oyunları, eşli etkinlikler, yarışlar, atlamalar, güreş ve yüzme gibi sporları çalışma planındaki etkinlikler arasında saymıştır. Kulüplerin kendi aralarında Türk Spor Birliği'ni kurarak, bu kurum tarafından çıkarılan mevzuata tabi olmasını ve kulüpler sayesinde tüm vatandaşların, ayırım gözetilmeksizin bir araya gelmesini önermiştir. Şahsi müsabakalara verilen aşırı önemin ortadan kaldırılmasını, takım çalışmasına önem veren kulüplere basın yoluyla destek verilmesi gerektiğini dile getirmiştir (Akcan ve Geçikli, 2016: 10).

Carl Diem, spor yöneticilerinin görevlerinden birinin de beden eğitimi öğretmenlerinin yetiştirilmesi olduğunu vurgulamıştır. Beden Eğitimi Ulusal Yüksekokulu'nun kurulmasını önermiştir. Belediyelerin spor altyapılarının hazırlanması hususunda destek vermesini önemle dile getirmiştir. Spor alanında önemli katkıları olan vatandaşlara ise Devlet Nişanı verilmesini tavsiye etmiştir. Kadınların spora katılımının özendirilmesi ve halkın askeri duruşu açısından dağcılık, kayak, binicilik ve cirit gibi yöresel oyunların canlandırılmasını önermiştir. Ayrıca, Carl Diem'in, Spor Sahaları ve Stadyumlar, Köy Spor Sahaları, Jimnastik ve Spor Yerlerinin Planları, Beden Terbiyesinin Esas Prensipleri gibi bazı eserleri Türkçe'ye çevrilmiştir (Akcan ve Geçikli, 2016: 10).

5 Yöntem

5.1 Araştırma Modeli

Makalede çalışma nitel araştırma modeli temelinde kurgulanmıştır. Sosyal bilimlerde özellikle son yıllarda giderek yaygınlaşan nitel çalışmalar, karmaşık, birbirleriyle bağlantılı kavramları, terimleri ya da temaları analiz etmeyi ve bunlar dışında istenirse nicel değişkenleri kapsayan çalışanlar yapmayı amaçlayan bir yöntem olarak kabul edilmektedir. Nitel çalışmalarda doğrudan gözlem ve görüşmelerin olanaksız olduğu durumlarda çalışılan araştırma problemine yönelik yazılı ve görsel materyallerden yararlanılmaktadır. Arkeologların tarihçilerin geçmişe

ilişkin araştırmalarda yazılı kaynakların analizinden faydalandığı görülmektedir. Bu bakımdan yazılı belge ve materyaller geçmiş dönemlerde bilinmeyi sunan çok değerli bilgi kaynakları arasında yer almaktadır. Yazılı materyallerin analizini içeren teknik ise “doküman incelemesi” olarak karşımıza çıkmaktadır. Bir dokümanın ne şekilde veri kaynağı olarak kabul edileceği, çalışmanın amacı ile yakından ilişkili olduğu bilinmektedir. Anılar, mektuplar, günlükler dışında periyodik çıkan yazılı kaynaklar, kitaplar ve dergiler doküman analizine konu olabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 85). Bu çalışma kapsamında da nitel araştırma modelleri arasında yer alan doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır.

5.2 Verilerin Toplanması

Çalışmanın verilerini, 1936-1938 yılları arasında Türk Spor Kurumu tarafından yayımlanan Türk Spor Kurumu Dergisi meydana getirmektedir. Bu yıllarda toplamda 122 sayı yayımlanmıştır. Çalışmada, örneklemin tamamına erişilmesi amaçlanmış ve bütün sayıların kopyası Ankara Milli Kütüphane arşivlerinden elde edilmiştir. Fakat dergilerden 3’üne, Milli Kütüphane arşivlerinde olmamasından dolayı erişilememiş toplamda 119 sayı değerlendirilmiştir. Bununla beraber, 64. ve 65. sayılar ile 120. ve 121 sayılar birlikte yayımlandığından analizde münferit olarak 117 adet dergi kullanılmıştır.

5.3 Verilerin Analizi

Yapılan bu çalışmanın veri sağlama sürecinde içerik analizi kullanılmıştır. Bir nitel çalışma yöntemi olan içerik analizi, bir metindeki değişkenleri ölçmek gayesiyle sistematik tarafsız ve araştırmacı tarafından talep edilirse verileri sayısallaştırarak da uygulanabilen analiz biçimidir (Bayram ve Yaylı, 2009: 15). Bu çalışmada, yönlendirilmiş içerik analizi uygulanmıştır. Yönlendirilmiş içerik analizi mevcut teoriklerden ve araştırmanın odak kısmı ile alakalı açıklamalardan elde edilmiş daha analitik kategoriler ve kodlamaların kullanımını kapsamaktadır (Berg ve Lune, 2015: 283).

6 Bulgular

1936-1938 yıllarında Türk Spor Kurumu tarafından yayımlanan Türk Spor Kurumu Dergisi nitel bir araştırma türü olan içerik analizine göre incelenmiş ve Türk sporunda Alman etkisi araştırılmıştır. Türk Spor Kurumu, Carl Diem’in tavsiye ve yönlendirmeleri ile kurulmuş, kurumun yönetmeliğini de bizzat kendisi hazırlamıştır. Türk spor politikasının şekillenmesinde bu rapor günümüzde dahi hissedilen bir etkiye sahiptir. Kurum’un resmi yayın organı olan Türk Spor Kurumu Dergisi, Alman uzmanın Türk sporu ile ilgili çizdiği rotanın, tek parti iktidarının desteğini de alarak sözcüsü olmuştur. Bu nedenle dönemin dergileri üzerine yapılacak bir araştırma Türk sporunda Alman etkisini ortaya koyabilecek niteliktedir. Bu bölümde araştırma kapsamında incelenen dokümanlara ilişkin bulgular temalar halinde açıklanmıştır.

Tablo 1. Carl Diem Raporundaki Tavsiyelerin Dergi İçeriklerine Göre Bulgu Durumu

ANA KATEGORİLER	ALMAN UZMAN TAVSİYELERİ	DURUM TESPİTİ	
	ALT KATEGORİLER	BULGU VAR	BULGU YOK
SPOR ve SPOR YÖNETİMİ	Sporun Amaç ve Önemi, Spora Teşvik	✓	
	Sporun Faydaları (Sağlık, Eğlence vb.)	✓	
	Spor Tarihi	✓	
	Spor Pedagojisi	✓	
	Sporcu Kimliği (Pasosu)		✓
	Spor Kıyafetleri (Kostümü)	✓	
	Bireysel Spor Teknik ve Stratejileri	✓	
	Takım Spor Teknik ve Stratejileri	✓	
	Gazi Gençlik Birlikleri ve Spor		✓
	Spor Kulüpleri Faaliyetleri	✓	
	Spor Kültür Dernekleri		✓
	Türk Spor Birliği Teşkilatı (TSK)	✓	
SPORU YAYGINLAŞTIRMA	Kadınların Spora Katılımı	✓	
	Çocukların Spora Katılımı	✓	
	Gençlerin Spora Katılımı	✓	

	Köylülerin Spora Katılımı	✓	
	Ordu ve Spor	✓	
	Okullarda Spor	✓	
	Belediyeler ve Spor Faaliyetleri	✓	
SPOR GELİŞİMİNE İVME KAZANDIRMA	Yurtiçi Spor Müsabakaları	✓	
	Farklı Ülkelerde Spor ve Spor Müsabakaları	✓	
	Yurtdışı Spor Müsabakalarına Katılım	✓	
	Olimpiyatlar ve Olimpiyat Müsabakaları	✓	
	Türkiye'nin Olimpiyatlara Katılımı	✓	
	Spor Kutlamaları (19 Mayıs vb.)	✓	
	Bayrak Koşusu ve Yarışları	✓	
SPOR SEYAHATLERİ	Yurtiçi Spor Seyahatleri	✓	
	Yurtdışına Yapılan Seyahatler	✓	
	Kır Gezileri	✓	
	Kamplar	✓	
SPOR DALLARI	Farklı ve Yeni Spor Dalları Geliştirme	✓	
	Jimnastik	✓	
	Bisiklete Binme ve Bisiklet Yarışları	✓	
	Binicilik ve At Yarışları	✓	
	Yüzme/Yüzücülük	✓	
	Güreş	✓	
	Atletizm	✓	
	Dağcılık Sporları ve Özendirilmesi	✓	
	Kış Sporları	✓	
	Halk Oyunları		✓
	Uçuş/Planörle Uçma	✓	
	Eskrim ve Eskrim Mücadeleleri	✓	
	Su Sporları (Yelken, Kürek Çekme vb)	✓	
SPOR TESİSLERİ	Saha veya Stadyum İnşası	✓	
	Yüzme Havuzu İnşası	✓	
	Spor Salonları İnşası		✓
	Konaklama Tesisleri İnşası		✓
SPOR ÖDÜLLERİ	Ulusal Kupa ve Madalyalar	✓	
	Uluslararası Kupa ve Madalyalar	✓	
	Devlet Madalyası (Nişanı)		✓
	Yerel Ödüller (Eşyalar)		✓
	Şilt ve Plaketler	✓	
SPOR YASASI	Spor Yasası/Yönetmelik Düzenlemeleri	✓	
	Yeni Spor Yasası	✓	
	Spor Hukuku (Suçlar ve Cezalar)		✓
SPOR KASASI	Spor Aidatları		✓
	Müsabaka Ücretleri		✓
	Harçlar ve Para Cezaları		✓
	Spor Harcamaları	✓	
SPOR EĞİTİMİ	Spor Eğitimi Veren Okulların Açılması	✓	
	Spor Eğitmenleri	✓	
	Spor Hekimliği ve Spor Bekçiliği		✓

Tablo 1 incelendiğinde, Türk Spor Kurumu dergisinde işlenen konuların; *sporun önemi ve spor yönetimi; sporu yaygınlaştırma, spora ivme kazandırma, spor seyahatleri, spor dalları, spor tesisleri, spor ödülleri, spor yasası, spor kasası ve spor eğitimleri* alanında olduğu görülmektedir. Spor ve spor yönetimi, spor tesisleri, spor kasası, spor yasası, spor eğitimleri alanında bazı alt kategorilerde bulguya rastlanmamıştır. Diem'in raporunda yer alan fakat dergilerde bulguya rastlanmayan bu kategoriler; *Sporcu pasosu, Gazi Gençlik Birlikleri, Kültür Dernekleri, halk oyunları, spor salonları,*

konaklama tesisleri, devlet nişanı, yerel ödüller, spor hukuku, spor aidatları, spor cezaları, müsabaka ücretleri, spor hekimliği ve spor bekcılığı olarak tespit edilmiştir. Ana kategorilere (değişkenlere) uygun olarak, detaylı alt kategori incelemeleri Carl Diem'in raporunda yer alan açıklamalara bağlı olarak ve sayısal tespitlerle Tablo 2'den itibaren yer almaktadır.

Tablo 2. Spor ve Sporun Yönetimi Alanında Konu Dağılımları

DEĞİŞKENLER	Var		Yok		TOPLAM f	TOPLAM Yüzde
	f	Yüzde	f	Yüzde		
Sporun Amaç ve Önemi, Spora Teşvik	61	%52,1	56	%47,9	117	%100
Sporun Faydaları (Sağlık, Eğlence vb.)	21	%17,9	96	%82,1	117	%100
Spor Tarihi	35	%29,9	82	%70,1	117	%100
Spor Pedagojisi	4	%3,4	113	%96,6	117	%100
Sporcu Kimliği (Pasosu)	0	%0	117	%100	117	%100
Spor Kıyafetleri (Kostümü)	6	%5,1	111	%94,9	117	%100
Bireysel Spor Teknik ve Stratejileri	62	%53	55	%47	117	%100
Takım Spor Teknik ve Stratejileri	25	%21,4	92	%78,6	117	%100
Gazi Gençlik Birlikleri ve Spor	0	%0	117	%100	117	%100
Spor Kulüpleri ve Faaliyetleri	27	%23,1	90	%76,9	117	%100
Spor Kültür Dernekleri	0	%0	117	%100	117	%100
Türk Spor Birliği Teşkilatı (TSK)	13	%11,1	104	%88,9	117	%100

Spor ve Spor Yönetimine ile ilgili Tablo 2 incelendiğinde, dergi sayılarının %53'ünde "Bireysel Spor Teknik ve Stratejileri" konusu yer almıştır. Bu değişkene yönelik bazı başlıklar örneğin; "İyi Bir Futbolcu Neler Bilmelidir?", Sporda Zeka ve Sempatı; Sporcu Ahlakı; Bir Spor İlmi Vardır; Buzda Patenle Kaymak; Sporda Armoni; Nasıl Antrenman Yapılıyor?; Boksta Hüner ve Boks Şampiyonları; Atletin Dinlenme ve Kış Çalışmaları; Sporculuğa Dair; Sporunun İdman Kontrolü" şeklindedir.

%52,1 oranında "Sporun amaç ve önemi, spora teşvik" ikinci en yüksek oranda işlenen konular arasındadır. Bu değişkene yönelik değerlendirmeye alınan başlıklardan bazıları: "Sporu Beslemek Lazımdır; Sporda Muvaffak Olabilmek; Asıl Sporculuk ve Bozuk Düzen Sporculuk; Sporun Islahı; Halkevleri ve Spor; Yaz ve Spor; Başbakan Birinci İnönü'nün Ehemmiyetli Bir Tebliği; Rahmi Apak Sporun İnkısaflı İçin Yapılan Çalışmaları Anlattı" şeklinde yer almıştır.

Ön plana çıkan diğer konu "Spor Tarihi" alanında karşımıza çıkmaktadır. Dergi sayılarının %29,9'unda spor tarihine ilişkin konu başlıkları yer almıştır. Örneğin; "Eski Zamanlarda Atletizm; Hipodromlar Nedir? Boks Tarihinden Bir Parça Eski Türkler'de Kılıç; Spor Tarihinden Notlar: Koşular; Türk İzcilik Tarihine Kısa Bir Bakış" bunlardan bazılarıdır.

Dergi sayılarında %23,1 oranında "Spor Kulüpleri ve Kulüplerin Faaliyetleri" hakkında bilgiler verilmiştir. "Güneş Kulübü Birinciliği Kazandı; Milli Kümeye Ayrılan Kulüpler; Ankara'da Kulüp Kongreleri; Ankara'da Yeni Bir Kulüp; Aston İngiliz Kulübü Nasıl Çalışır" başlıkları bu alt değişkene örnek verilebilir.

"Takım sporu teknik ve stratejileri" konusuna ilişkin başlıklar dergi sayılarının %21,4'ünde yer almıştır. Buna yönelik bulgulardan bazılarını örnek "Futbolda Sovyet Rusya'daki Mağlubiyetin

Sebebi Nedir? Finlandiya'nın Antrenmanlarında Saunanın Rolü; Futbolcu ve Futbol Takımı Yetiştirme Tekniği" verilebilir.

Sağlık ve eğlenceye dönük sporun faydaları konu başlığı, derginin %17,9'unda yer aldığı tespit edilmiştir. Sağlık ve eğlenceye dönük sporun faydalarından bahsedilen başlıklardan bazılarını örnek *"Bazı Hastalıkların En İyi Tedavisi Beden Terbiyesi ve Spor Yapmaktır; Sporcuların Yiyip İçtikleri; Olmaya Devlet Cihanda Bir Nefes Sıhhat Gibi; Dün Yine Dikmen Sırtları Kadın Erkek Yüzlerce Sporunun Sıhhatine Kaynak Oldu; Açık Havada Hayat, Neşe, Sıhhat; Spor ve Güzellik; Şişmanlık; Yuvarlak Sırtlar Nasıl Düzeltilir?; Bel Kemiği Çarpıklıkları ve Rachitisma; Lordose: İçeri Çökük Beller Nasıl Düzeltilir?; Sporcuların Gıdalanmaları; Omuz Çarpıklıkları; Bedeni Hareketler ve Neticeleri"* verilebilir.

Türk Spor Kurumu'na yönelik işlenen konular ise dergi sayılarının %11,1'inde yer almıştır. *"Türk Spor Kurumu Başkanı İstifa Etti; Teşkilat ve Kulüpler; Başkanın Beyanata; Türk Spor Kurumu Buzda Kayma İçin Bir Saha Hazırlıyor; Türk Spor Kurumu Beynelmilel Kayak Müsabakaları Nizamnamesi"* bu başlıklardan bazılarıdır.

Dergi sayılarının %5,1'inde spor kıyafetlerine yönelik bulgular tespit edilmiştir. *"Sporcular İçin Kabul Edilen Yeni Kıyafet; Kayaklar ve Kayakçılık Malzemesi; Kayakta Giyinişin İki Mühim Tarafı"* spor kıyafetleri değişkeni kapsamında değerlendirilmiştir.

Spor pedagojisi konusunun dergi sayılarının %3,4'ünde işlendiği tespit edilmiştir. Spor Pedagojisine yönelik *"Entrainement Nedir?, Spor Pedagojisi, Adele Hafızası"* başlıkları örnek verilebilir. Spor ve Spor Yönetimi ana değişkeni altında yer alan *"Sporcu kimliği, Gazi Gençlik Birlikleri ve Spor Kültür Dernekleri"* alt değişkenleri hakkında ise dergi sayılarının hiçbirinde bir bulguya rastlanmamıştır.

Tablo 3.Sporu Yaygınlaştırma Konu Dağılımları

DEĞİŞKENLER	Var		Yok		TOPLAM f	TOPLAM Yüzde
	f	Yüzde	f	Yüzde		
Kadınların Spora Katılımı	25	%21,4	92	%78,6	117	%100
Çocukların Spora Katılımı	5	%4,3	112	%95,7	117	%100
Gençlerin Spora Katılımı	41	%35	76	%65	117	%100
Köylülerin Spora Katılımı	6	%5,1	111	%94,9	117	%100
Ordu ve Spor	17	%14,5	100	%85,5	117	%100
Okullarda Spor	41	%35	76	%65	117	%100
Belediyeler ve Spor Faaliyetleri	0	%0	117	%100	117	%100

Tablo 3 incelendiğinde, dergi sayılarında sporu yaygınlaştırmaya yönelik yüksek oranda ele alınan konular *"Gençlerin Spora Katılımı"* olmuştur. Dergi sayılarının %35'inde gençlerin spora katılımına yönelik başlıklara rastlanmıştır. Bu bulguya ilişkin örnekler; *"İngiliz Genci Ruh Sıhhatini Spora Borçludur, Gençlerimiz 1480 km. lik Turlarını Bitirdiler; Gençlerin Türk Kuşu'na Karşı Gösterdikleri Candan Alaka; Gençlik ve Silah"* şeklinde sıralanabilir.

Aynı şekilde *"Okullarda spor"* da dergi sayılarının %35'inde ele alınmıştır. *"Mektepte Kır Koşuları ve Spor; Paris Mekteplilerinin Kır Koşusu; Mektepte Spor Oyunları; Mektepte Uzun Top; Ziraat Enstitüsü Yüksek Mektepler Şampiyonu Oldu"* bu alt değişken kapsamında değerlendirilen başlıklar olmuştur.

Kadınların spora katılımı veya *"Kadın ve Spor"* konulu başlıklara ise dergi sayılarının %21,4'ünde rastlanmıştır. Bu başlıklardan bazıları; *"Kadın ve Spor; Sporcu Genç Kızlar Olimpiyatlarda Erkekleri İmrendirecek Neticeler Aldılar; Kadın Tayyareci Mariz Hilz Yaralandı; Kayak Sporunda Kadın Sporu;*

Genç Bayanlar İçin Sabah Jimnastiği; Genç Kızlar Spor Yapınız; Bayanlarda Kolay Oda Jimnastikleri” şeklinde sıralanabilir.

Ordu ve spor alanındaki konu başlığı dergi sayılarının %14,5’inde yer almıştır. Ordu ve spor değişkenine yönelik; *“Sipahi Ocağında Kontripikler, Ordu’da Spor Hayatın Tam Kendisi Olmalıdır; Fizik Kültürü ve Askerliğe Hazırlık”* başlıklar buna örnek verilebilir. Köy ve spor ya da köylülerin spora katılımı konusu ise %5’inde işlenmiştir. Buna örnek olarak; *“Köyde Spor; Tüm Köylü Spora Koştı”* verilebilir. %4,3 oranında çocukların spora katılımı konusu tespit edilmiştir. Çocukların spor yapmalarına ilişkin tespit edilen başlıklardan bazıları *“4-6 Yaş Çocukları İçin Jimnastikler; Çocuklar Sporda Şen”* gibi başlıklar bu değişkenle bağlantılı olarak ele alınmıştır.

Tablo 4. Spor Yasası Konu Dağılımları

DEĞİŞKENLER	Var		Yok		TOPLAM <i>f</i>	TOPLAM Yüzde
	<i>f</i>	Yüzde	<i>f</i>	Yüzde		
Spor Yasası/Yönetmelik Düzenlemeleri	18	%15,4	99	%84,6	117	%100
Yeni Spor Yasası	5	%4,3	112	%95,7	117	%100
Spor Hukuku (Suçlar ve Cezalar)	0	%0	117	%100	117	%100

Spor yasası alanında Tablo 4’e bakıldığında; dergi sayılarının %15,4’ünde spor yasası düzenlemeleri hakkında başlıklar yer almıştır. Buna örnek olarak; *“General Ali Hikmet Ayerdem Spor İşlerimizi Anlattı; FIFA’nın 2. Ehemmiyetli Toplantısı: Kale Atışı Hakkında Tefsir Dünya Futbol Kupası Maçları; Resmî Kısım: Bölge Başkanlıklarına, Spor Bölgesi Başkanlıklarına; Resmî Kısım: Türk Spor Kurumu Bölge Başkanlığına; Türk Spor Kurumu Güreş Federasyonu Başkanlığından Genelge; FIFA’nın Tefsir Kararları; Muhtelif Futbol Takımı Teşkil Meselesi; Futbol Müsabakalarında Kulüplerin Derecelerini Tayin Usulü; Yeni Atletizm Talimatnamesi; Türk Spor Kurumu Beynelmül Kayak Müsabakaları Nizamnamesi”* başlıklar verilebilir.

Yeni spor yasasına ilişkin %4,3’ünde bulguya ulaşılmıştır. Buna örnek olarak; *“Türk Sporunun Tanzim ve Tensikine Doğru; Spor Teşkilatı Kanunu; Şükrü Kaya Çok Mühim Nutuk Söyledi”* verilebilir. Spor hukuku içerisinde yer alan spor cezaları ve spor suçları alanında herhangi bir bulguya rastlanmamıştır. Ancak bir sayıda yer alan şu başlık *“Türkiye’deki ilk Futbol Takımı’nı kuran genç 3 Sene Hapse Mahkûm Olmuştur”* dikkat çekmiştir. Bu başlığın da spor cezaları ile ilgisi tespit edilememiş, değerlendirmeye alınmamıştır.

Tablo 5. Spor Eğitimi Konu Dağılımları

DEĞİŞKENLER	Var		Yok		TOPLAM <i>f</i>	TOPLAM Yüzde
	<i>f</i>	Yüzde	<i>f</i>	Yüzde		
Spor Eğitimi Veren Okulların Açılması	8	%6,8	109	%93,2	117	%100
Spor Eğitimcileri	2	%1,7	115	%98,3	117	%100
Spor Hekimliği ve Spor Bekçiliği	0	%0	117	%100	117	%100

Tablo 5 incelendiğinde; dergi sayılarının %6,8’inde spor eğitimi veren okulların açılmasına yönelik başlıklar yer almıştır. Burada okullar kapsamında “Kurslar” da bu alt kategoride değerlendirilmiştir. Örnek olarak; *“Yeni Antrenörler Yetiştirilecek; Ankara’da Futbol Hakemi Kursları; Güreş Federasyonu Hakem Kursu Açıyor; Antrenör Kursu Açıldı; Hakem Kursları Açıldı”* verilebilir.

Dergi sayılarının %1,7'sinde spor eğitmenleri hakkında konu başlıkları yer almıştır. Carl Diem'in özellikle üzerinde durduğu spor bekcılığı kavramına rastlanmamış, spor hekimliği ile ilgili de bilgi bulunmamıştır. Ayrıca "Spor Kazalarında İlk Yardım; Spor Kazaları; Spor Edebiyatı, Spor ve Sanat; Sporcular ve CHP Partiye Girişlerini Törenle Kutladılar; Öğretmenin Köşesi; Oyun Topları; Spor Fıkrası; Basketbol; Duş; Sporda Senelik Tatil; Beden Terbiyesi ve İzcilik; Spor Cambazları; Beden Terbiyesi Enstitüsü Mezunlarını Verdi; 1000 Mili 1000 Saatte Yürüyen Adam; Halkevleri Avcılarının Bayramı" vb. şeklinde dikkat çekici ancak değerlendirmeye alınamayan başlıklar da yer almıştır.

7 Sonuç

Türk Spor Kurumu'nun kurulmasından kapanmasına kadar geçen sürede Türk Spor Kurumu Dergisi'nin yayına başladığı ilk günden itibaren düzenli şekilde yayımlandığı bilinmektedir. Türk Spor Kurumu Dergisi'nin amacı; Türk Spor Kurumu öncülüğünde Türk Milletini, hem ruhen hem bedenle tekâmül ettirmek olarak ifade edilmiştir. Derginin, Türk Spor Kurumunun disiplinlerine uygun yazılar ile fikirlerin yayılmasını kendisine misyon edindiği bilinmektedir. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde derginin bu misyon ile yayımlanan yazılar ve paylaşımları arasında paralellik olduğu anlaşılmaktadır. Spor fikirlerini yaymak için ve toplumda yeni bir spor bakış açısı oluşturmak için bir çaba içinde olduğu görülmektedir. Bu hususta önemli referans noktası, kendisine rehber aldığı görülen Alman Uzman Carl Diem'in raporudur.

Dergi sayılarının %21,4'ünde takım sporu ve teknikleri ile %53'ünde bireysel spor ve tekniklerine yer verildiği anlaşılmaktadır. Her ne kadar Carl Diem'in bu alanlarda özel bir tavsiyesi raporda yer almasa da geniş perspektiften incelendiğinde rapor doğrultusunda strateji ve taktiklerin kamuoyuna aktarıldığı bulgusuna erişilmiştir. Bu bazen bir sporu doğru eylemlerle yapma biçimi olabilirken, bazen de bir futbolcunun tekniklerini derinlemesine açıklamaya ilişkin olabilmektedir. Böylelikle dergi bu alanda özel yazılar neşretmekle aslında spora ayrı bir bakış açısı ile de katkı sağlamaktadır. Dergi sayılarının %52,1'inde sporun önem ve amacını ortaya koyan yazılar kaleme alınmıştır. Bunlar bazen özlü sözlerle süslenerek ifade edilmiş ve genellikle dergi sayfalarının ilk sayfasında, yazarlar tarafından çarpıcı başlıklarla yazılmıştır. Bu çarpıcı ilk sayfa yazıları derginin gayesi ile yakından alakalı ve Carl Diem'in raporu ile uyumlu olarak hazırlanmıştır.

Carl Diem, farklı spor dallarında, özellikle, yat, polo, dağcılık, planörle uçuş, kürek çekme ve hokey denemelerinin yapılması, boksun ve eskrimin geliştirilmesi konusuna raporunda önemle değinmiştir. Dergi sayılarının %36,8'inde, bu spor dallarına ilişkin bulguya ulaşılmıştır. Örneğin; hentbol konusuna tamamen yabancı olan Türk milletine bu sporun tanıtımı yapılmış tenise ilişkin bilgilere de yer verilmiştir. Bunlar dışında eskrim müsabakası haberleri yayınlanmıştır. Özellikle planörle uçuş ve uçuş sporu dergi sayılarının %9,4'ünde; eskrim %3,4'ünde yer almıştır. Her ne kadar düşük düzeyde bu spor dallarına yer verilmiş olsa da yine de Alman Uzmanın önerileri ile spor eğitim-öğretiminde ve müfredatında paralel gelişmelerin meydana geldiği görülmüştür. Uçuş sporu ile ilgili Uçuş Kampları açılmış, Türkiye'de eskrim mücadeleleri o dönemde ilk kez başlamıştır. Bunun yanı sıra dört sayının kapağında uçuş sporuna yönelik fotoğraflar yer almıştır.

Dergi sayılarının %4,3'ünde çocukların spora katılması hususuna değinilmiştir. Carl Diem özellikle çocuklarla alakalı okul öncesi örgütlenmelerin 3 yaş anaokulu düzeyinde çocuklarda spor yaptırılmasını, hatta ebeveynlerin de bu spor saatlerine eşlik etmelerini önerdiği görülmüştür. Okul dönemi çocukların eğitiminde ise spor yapmalarına ilişkin jimnastik derslerinin uygulanmasını, haftalık geziler düzenlenmesi, beden eğitimi dersi almadan mezun edilmemeleri gerektiğini, öğrencilerin yılda bir kez kampa katılmalarını, sporcu kimliği verilmesini, halk oyunları oynanmasını, koşu ve yüzme dersleri verilmesini, spor kıyafetleri ile derslere katılımı tavsiye edilmiştir. Sporun okullarda mutlak surette yapılması hususuna önem verilmiş ve derginin %35'inde işlenmiştir. Fakat içerikleri incelendiğinde daha çok kır koşuları ve öğrencilerin yarışmalara katılmaları konusunda başlıklara değinilmiştir. Dergilerde, Alman Uzmanın okul öncesi ve okul dönemi spora yönelik tavsiyeleri de yer almıştır.

Carl Diem, tavsiye raporunda spor dalları arasında özellikle geliştirilmesi gereken alanları, dağcılık, kayak ve binicilik şeklinde ifade etmiştir. Bunu açıklarken de askeri hazırlık noktasına vurguda bulunmuştur. Dergi sayılarının yarısında, binicilik ve at yarışları konuları tespit edilmiştir. Fakat binicilikten öte yine bu kategoride at yarışlarına önem verildiği görülmüştür. Binicilik ve at yarışları

on sayının kapağında yer almıştır. Burada da müsabaka konusunun önceliği açıkça görülebilir. Güreşin geliştirilmesi hususunu dile getiren Carl Diem'in bu tavsiyesi doğrultusundan derginin %50,4'ünde güreş hakkında bulgulara rastlanmıştır. Bu bulgular içerisinde, güreş müsabakaları sonuçları, güreşçilere ve bu spora yönelik yazılar görülmektedir. Toplam dokuz sayının kapağında güreş sporu ve güreşçilere yönelik resimler kullanılmıştır. Bisiklet binme ve bisiklet faaliyetleri ile ilgili dergi sayılarının %41,6'sında bulguya rastlanmıştır. Toplam sekiz sayının kapağında bisikletçiler ve bisiklet ile müsabakalarına yönelik resimler kullanılmıştır.

Carl Diem'in geliştirilmesi gerektiğini düşündüğü spor dallarından biri de kış sporlarıdır. Türkiye'nin farklı şehirlerine yaptığı geziler sonucunda özellikle Samsun ve çevresinde kış sporlarına uygun yerlerin olduğunu raporunda ortaya koymuştur. Kış sporları derginin %35,9'unda yer almıştır. Dergi özellikle kayak hususunda, Ankara, Bursa, Kastamonu ve Erzurum'da kayak konulu haberlere yer vermiştir. Buradan anlaşılacağı üzere Carl Diem'in uygun yerlerin kış sporlarına açılması tavsiyesi ile örtüşen alt-üst yapı faaliyetlerinin gerçekleştiğinden bahsedilebilir. Hem dergilerdeki içeriklerde hem de dergi kapaklarında kış sporları yoğunlukla üzerinde durulmuş bir spor dalı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Carl Diem, spor kulüpleri ile alakalı tavsiyelerini; istisnai spor kulüplerinin kurulması ve eskrimin geliştirilmesi, kulüpler vasıtasıyla boksun, güreşin yaygınlaştırılması, kulüplerin isim renk ve logolarının belirlenmesi, nakdi yardımda bulunulması, aynı tip spor kıyafeti giymeleri, birden fazla kulübe üyelik sisteminin geliştirilmesi, başlıkları çerçevesinde açıklamıştır. Çifte üyelik burada göze çarpan bir husus olmasının yanı sıra derginin hiçbirinde kulüp üyelikleri konusunda ve diğer konularda veriye rastlanmamıştır.

Olimpiyat oyunları, dergi sayılarının %26,5'inde yer almış, Türkiye'nin olimpiyatlara katılımı konusunda ise %8,5 oranında haber çıkmıştır. Her ne kadar Carl Diem'in olimpiyatlara ilişkin bir açıklaması bulunmasa da uluslararası müsabakalara katılım konusunda tavsiyesi söz konusudur. Toplam beş sayının kapağında olimpiyatlarla ilgili resimler paylaşılmıştır.

Spor ve kadın konusu, derginin %21,4'ünde vurgulanmıştır. Carl Diem özellikle kadınların anne olarak okul öncesi çocukları ile birlikte spora katılmaları önerisinde bulunmuş ve spor yapmalarını teşvik edici birçok yazı yayımlamıştır. Alman Uzman, kadınların ritmik egzersizler yapmalarını, yüzme sporu ile ilgilenmelerini tavsiye etmiştir(Akcan ve Geçikli, 1995: 10). Bu iki konu dergilerde öne çıkartılmış konular arasında yer almıştır. Ayrıca kadınların kayak yapmaları konusunda da bulgulara ulaşılmıştır. Kadınların halk oyunları ile ilgilenmelerini ve voleybol oynamalarını da mutlaka yapılacak sporlar arasında saymış fakat bu iki konuda dergilerde bulguya rastlanmamıştır. Spor ve kadın konusu, egzersiz ve yüzme ile sınırlı kalmıştır. Toplam dokuz sayının kapağında kadın sporcular yer almıştır.

Spor tesisleri ile alakalı Carl Diem'in önerileri; yüzme havuzları, futbol sahası, spor salonları inşası çerçevesinde olmuştur. Nitekim gezi yurtları, barınakların inşa edilmesini ve bu yerlerin ücretsiz herkese açık olmasını dile getirmiştir. Sahaların kumlanmasını, her mahalle veya okul için bu şekildeki yerlerin yaptırılmasını önermiştir. Tesisler için gerek beşeri gerekse mali kaynakların sağlanmasını önermiştir(Akcan ve Geçikli, 1995: 10). Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde spor sahası ve stadyumların yapımına başlandığı tespit edilmiştir. Paylaşılan haberlerde yeni yüzme havuzlarının yapıldığı bilgisine de rastlanılmıştır. Böylelikle spor tesisleri alanında da 1936-1938 arasındaki dönemde bir hareketlilik olduğu söylenebilir. Özellikle stadyum, saha ve yüzme havuzu inşaatları bunların bir göstergesidir.

Sporun moral anlamda işlevlerini, Carl Diem, sağlığa kavuşma ve eğlenceye erişme biçiminde tanımlamıştır (Akcan ve Geçikli, 1995: 10). Alman Uzmanın bu tavsiyesi, derginin %17,9'unda, sporun yararlarının hem sağlık, hem sosyalleşme hem de manevi alanlarda olduğuna değinilmiştir. Bundan dolayı Alman Uzmanın raporunda sağlıklı bir yaşam için öne sürülen spor, dergilerde de sağlıkla yakından ilgili olarak ele alınmıştır. Dergi sayılarının %15,4'ünde spora ilişkin kanuni düzenlemelere yer verilmiştir. Carl Diem, Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı tüzüğü'nün yeniden düzenlenmesi, meşakkatli işlerin tasfiye edilip yeni bir spor yasasının hazırlanmasını dile getirmiştir (Akcan ve Geçikli, 1995: 10).

Ordu ve spor konusuna, orduda düzenli faaliyetlerin yapılması ve sporun askeri savunma gücü biçiminde raporda yer verilmiştir. Özellikle orduda futbol müsabakalarının düzenlenmesi tavsiye

edilmiştir (Akcan ve Geçikli, 1995: 10). Buna paralel olarak, dergi sayılarının %14,5'inde işlenen ordu ve spor konusu, daha çok askeriyede sporun yaygınlaştırılması yönünde tespit edilmiştir. Fakat orduya ait futbol takımının müsabaka haberleri de bulgular arasında yer almıştır. Böylelikle hem askeri savunma bakımından ordunun spor ve özellikle futbol ile ilgilenmesi o dönemlerde söz konusu olmuştur. Spor eğitimi veren okul ve kulüplerin eğitmenleri de dergilerde değinilen konular arasında yer almıştır. Carl Diem tavsiye raporunda, spor öğretmenlerinin özellikleri üzerinde durmuş, eğitmenlerin donanımlı karakteri güçlü kişiler olması gerektiğini vurgulanmıştır. Beden eğitimi öğretmenlerinin, spor bekçilerinin ve spor hekimlerinin yetiştirilmesini tavsiye etmiştir. Beden eğitimi yüksekokullarının açılması konusunun özellikle üzerinde durmuştur (Akcan ve Geçikli, 1995: 10). Buna paralel olarak dergilerde spor kurslarının açıldığı bulgusuna ulaşılmış, bunlar eğitim alanında değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak Türk Spor, Cumhuriyetin ilk yıllarında ülkemize getirilen Alman uzmanların düşünce, tavsiye ve raporları ile dönemin siyasi ve tarihi değişkenleri de dikkate alınarak yüksek oranda biçimlendirilmiştir. En büyük etkiye sahip Alman uzmanlardan Carl Diem'in raporunun Türk Spor Kurumu'nun yayın organı olan dergi ile yüksek düzeyde paralellik gösterdiği gerçekleştirilen çalışma sonucunda ortaya konmuştur. Yine Carl Diem'in raporunda yer verdiği tavsiyelerinin Spor Yasası'nın oluşturulması ve Spor Bayramı'nın ilanı, spor eğitiminin geliştirilmesi, spor tesislerinin kurulması, halkın spora yönlendirilmesi gibi pek çok konuda etkili olduğu görülmektedir. Türk sporunda Alman etkisinin o dönem spor kurgusunun ileriki yılları da şekillendirdiği varsayıldığında Tek Parti Dönemi ile sınırlı kalmadığı anlaşılmaktadır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The authors declare no potential conflicts of interest with respect to the research, authorship, and/or publication of this article.

Grant Support: The authors received no financial support for the research, authorship, and/or publication of this article.

Kaynakça/ References

Akcan, E. ve Geçikli, R. M. (2016). *Cumhuriyet dönemi Türk spor tarihinde Carl Diem ve raporu*. Konya: Salkımsöğüt.

Akın, Y. (2004). *Gürbüz ve yavuz evlatlar: Erken Cumhuriyet'te beden terbiyesi ve spor*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Altıparmak, S. (1983). Colmar Freiherr Von Der Goltz Paşa'nın biyografisi. 20. Yüzyıl Başına Kadar Türk Askeri Eğitiminin Tarihi Gelişimi içinde (ss. 53-55). İstanbul: Harp Akademileri.

Aydın, S. (2009). Türk Düşüncesinde Alman Etkisi. Ö. Laçiner (Ed.), *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce-Dönemler ve Zihniyetler*. İstanbul: İletişim.

Baba, N. (1940). *Tenis ve hokey*. Ankara: Yüksek Ziraat Enstitüsü.

Bayram, M. ve Yaylı, A. (2009). Otel web sitelerinin içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(27), 347-379.

BCA. (1936). Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı. Cumhuriyet Arşivi. 490.01.1108.45.1

Berg, B. L. ve Lune, H. (2019). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (Çev. H. Aydın). Konya: Eğitim.

Brown, K. A., Patel, D. R. ve Darmawan, D. (2017). Participation in sports in relation to adolescent growth and development. *Translational Pediatrics*, 6(3), 150-159.

Çağlar, B. K. (1936). Hepimiz birimiz, birimiz hepimiz için. *Türk Spor Kurumu Dergisi*, 1(6), 3.

Day, D. ve Vamplew, W. (2015). Sports history methodology old and new. *Methodology in Sports History*, 32(15), 1715-1724.

Doğu, G. A. (2013). *Yakın dönem gençlik ve spor politikalarının değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Fişek, K. (1985). *100 soruda Türkiye spor tarihi*. İstanbul: Gerçek Yayınevi.

Günay, N. (2012). Atatürk döneminde Türkiye'de beden eğitiminin gelişimi ve gazi beden terbiyesi bölümü. *Atatürk Araştırma Merkezi ATAM Dergisi*, XXIX(85), 84-85.

Güler, Z. (2007). *Osmanlı ordusunun modernleşmesinde Von Der Goltz Paşa'nın rolü*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Hiremath, C. (2019). Impact of sports on mental health. *International Journal of Physiology, Nutrition and Physical Education*, (1), 14-18.

Huggins, M. (2008). The sporting gaze: Towards a visual turn in sports history documenting art and sport. *Journal of Sport History*, 35(2), 311-329.

- Kahraman, A. (1995). *Osmanlı Devleti'nde spor*. Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Küçük, V. ve Harun, K. O. Ç. (2004). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (9), 1-11.
- Duman, K. F. (2020). Sporun Sosyal Bütünleşme Üzerindeki Etkileri. *Spor Eğitim Dergisi*, 4(3), 169-177.
- Mandell, R. D. (1974). Carl Diem on sport and war. *Sport History Review*, 5(1), 10-13.
- Manna, I. (2014). Growth development and maturity in children and adolescent: Relation to sports and physical activity. *American Journal of Sports Science and Medicine*, 2(5A), 48-50.
- Moreau, O. ve Ergüden, I. (2010). *Reformlar çağında Osmanlı İmparatorluğu askeri yeni düzenin insanları ve fikirleri 1826-1914*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi.
- Morgan, A. J., Parker, A. G., Alvarez-Jimenez, M. ve Jorm, A. F. (2013). Exercise and mental health: An exercise and sports science australia commissioned review. *Journal of Exercise Physiology Online*, 16(4), 64-74.
- Ortaylı, I. (2006). *İmparatorluğun en uzun yüzyılı*. İstanbul: Alkim.
- Özçakır, S. (2015). 100 yıl öncesinde Türkiye'de beden eğitimi öğretimi ve günümüzdeki yansımaları. *Spor Bilimleri Dergisi*, 26(1), 18-25.
- Peluso, M. A. M. ve De Andrade, L. H. S. G. (2005). Physical activity and mental health: The association between exercise and mood. *Clinics*, 60(1), 61-70.
- Riedel, H. (1942). *Leibesübungen und körperliche erziehung in der Osmanischen und Kâmalistischen Türkei*. Würzburg: Triltsch.
- Schäfer Borrmann, A. (1998). *Vom waffenbruder zum Türkisch-Deutschen Faktotum Ekrem Rüştü Akömer (1892-1984), eine bemerkenswerte randfigur der geschichte*. Würzburg: Ergon-Verlag.
- Sümer, R. (1990). *Sporda demokrasi: Türkiye'de spor federasyonlarının tarihsel gelişimi*. Ankara. Şafak Matbaacılık.
- Tokatlıoğlu, A. E. (2016). Türkiye sporunda erken devletçilik ve Carl Diem. *14. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Bildiri Kitabı* içinde (s. 409).
- Tunçkol, M. ve Şahin, Y. (2010). Carl Diem and the olympics. *Ovidius University Annals Series Physical Education & Sport/Science Movement & Health*, 10(2), 913-923.
- Yarar, B., Cantek, Ş. F. ve Özgüven, H. P. (2009). *Türkiye'de modernleşme süreci içinde ve spor alanında toplumsal cinsiyete dayalı yeni beden ekonomisi ve kadının toplumsal kimliğinin kuruluşu ve dönüşümü*. Tübitak Sosyal Bilimler Araştırmaları-Proje No:106K026. Ankara.
- Yarar, B. (2014). Osmanlıdan Cumhuriyet geçiş süreci ve erken cumhuriyet dönemi Türkiye'sinde modern sporun kuruluşu. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmalar Dergisi*, (21), 301-317.
- Yıldırım, A. ve Şimsek, H. (1999). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemler*. Ankara: Seçkin.
- Yıldız, E. ve Çetin, Z. (2018). Sporun psiko-motor gelişim ve sosyal gelişime etkisi. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 5(2), 54-66.
- Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi. (t.y.) *Sporcularımızın yaz olimpiyatları öyküsü*. 03 Şubat 2021 tarihinde http://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Upload/Menu/712634_olimpiyat_turkler.pdf adresinden erişildi.